

SUOMEN LASTENLÄÄKÄRIYHDISTYS RY
BARNLÄKARFÖRENINGEN I FINLAND • FINNISH PAEDIATRIC SOCIETY

SUOMEN LASTENLÄÄKÄRIYHDISTYKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA ASETUKSEKSI ERIKOISSAIRAANHOIDON TYÖNJAOSTA JA ERÄIDEN TEHTÄVIEN KESKITTÄMISESTÄ

Asetusluonnos "Valtioneuvoston asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä" sisältää erikoissairaanhoidon kannalta toivottuja uudistuksia selkeyttäen erikoissairaanhoidon kansallista ja alueellista työnjakoa. Lausuttavana olevassa asetusluonnoksessa on kuitenkin selkeä ongelma, kuten valmistellussa sote-lainsäädännössä laajemminkin, että lasten ja aikuisten asioita ei riittävällä tavalla eroteta toisistaan.

Asetusluonnos painottuu sairaalassa tapahtuvaan hoitoon ja kirurgiaan. Toteutuessaan asetusluonnos voi parantaa lasten erikoissairaanhoidon alueellista työnjaon suunnittelua ja toimintojen yhteensovittamista edellyttäen, että yhteistyö yliopistollisen sairaalan ja sen erityisvastualueen muiden ympärivuorokautista perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon päivystystä ylläpitävien sairaaloiden välillä todella vahvistuu käytännössä. Alueellisten toimintojen yhteensovittaminen helpottuu, jos yliopistosairaala osaltaan pystyy edesauttamaan valmistuvien erikoislääkäreiden työskentelyä päivystävissä keskussairaaloissa. Suunniteltu erikoissairaanhoidon keskittäminen tulee todennäköisesti pahentamaan pienten keskussairaaloiden erikoislääkärivajetta ja johtamaan sairaalaverkon harvenemiseen, jolloin traumojen tai henkeä uhkaavien äkillisten sairaustapahtumien päivystyksellinen hoito voi vaarantua pitkien etäisyyksien vuoksi.

Lasten vaativa erikoissairaanhoido on merkittävässä määrin harvinaisten tai hyvin harvinaisten sairauksien hoitoa. Tämä tarkoittaa sitä, että lasten vaativan erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämisessä tarvitaan usein selvästi suurempia väestöpohjia kuin aikuisten vaativan erikoissairaanhoidon palveluissa. Vaihtelevan kokoiset maakunnat ovat pääsääntöisesti liian pieniä vastaamaan lasten vaativan erikoissairaanhoidon järjestämisestä ja tuottamisesta. Lasten vaativa erikoissairaanhoido toteutetaan hyvin pitkälle jo nyt erityisvastuualueilla yliopistosairaalojohtoisena keskussairaaloiden yhteistyönä. Vaikka lasten vaativa erikoissairaanhoido kohdistuu pieneen osaan lapsiväestöä, on se yksilötasolla hyvin vaikuttavaa, kallista ja altis laatueroille. Toisaalta lasten ja perheiden kannalta mahdollisimman lähellä toteutettu perustason (erikois)sairaanhoido on ensiarvoisen tärkeää osana vaativaa erikoissairaanhoido. Lasten vaativassa erikoissairaanhoidossa tarvitaan aikuisten erikoissairaanhoido enemmän toimenpidehoitojen keskittämistä ja mahdollisimman paljon kansallista, mukaan lukien yliopistosairaaloiden välistä, kumppanuutta ja aitoa saman potilaan yhdessä hoitamista.

Asetusluonnoksen keskeinen linjaus on jättää pääsääntöisesti säätämättä työnjaosta pidemmälle kuin "vähempään kuin viiteen YO-sairaalaan". Tämä voi olla toimiva ratkaisu, mikäli yliopistosairaaloiden ja erityisvastuualueiden aito kumppanuus ja yhteistyö kyetään varmistamaan.

Suomen lastenlääkäriyhdistys pyytää kiinnittämään huomiota seuraaviin asioihin:

- Lasten erikoissairaanhoidon työnjaon ja keskittämisen kannalta asetusluonnoksen ongelmana on lasten erikoissairaanhoidon työnjakoasioiden "hukkuminen" pääasiassa aikuisten sairauksia koskevaan tekstiin. Asetustekstissä tätä ongelmaa voi tosin olla vaikea korjata, mikäli aikuisten ja lasten asiat halutaan esittää yhteisissä asiakohdissa.

- Asetusluonnoksen 6 §:n kohdassa 19 kirjataan lasten ja nuorten saattohoidon ja palliatiivisen hoidon toteutussuunnitelman laatiminen kategorisesti yliopistollisen keskussairaalan tehtäväksi. Useimmissa tapauksissa tämä on varmasti oikea malli (esim. lapsisyöpäpotilaat), mutta onko asetusluonnoksen teksti turhan jyrkkä? Voi kaikesti olla tilanteita, joissa esim. vaikeasti kehitysvammainen vastasyntynyt (esim. 18- tai 13-trisomia, anenkefalia) ei tilansa vuoksi tarvitse yliopistollisen keskussairaalan tutkimuksia tai hoitoa. Onko tällaisissa tilanteissa tarpeen yliopistollisen sairaalan saatto- ja palliatiivisen hoidon toteutussuunnitelman laatiminen?

Kuopiossa 16.6.2017

Raimo Voutilainen, puheenjohtaja